

แนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพ
ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย*
DEVELOPMENT GUIDELINE PROFESSIONAL EDUCATIONAL
ADMINISTRATION IN THE 21ST CENTURY OF SCHOOL
ADMINISTRATORS IN LOEI PROVINCE

ประสงค์ หัสรินทร์¹, ระวิง เรืองสังข์², ณัชชา อมราภรณ์³, อิศยาภรณ์ เทพประสิทธิ์⁴
และ พระครูสมุห์สุทัศน์ ทตตมโน (แสง อินทร์)⁵

Prasong Hassarin¹, Rawing Ruangsanka², Natcha Amaraporn³, Itsayaporn Thappasid⁴
and Phrakhusamu Suthat Dattamano (Saengin)⁵

¹⁻⁵มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

¹⁻⁵Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Loei Buddhist College, Thailand

Corresponding Author's Email: littlelittleme1212@gmail.com

วันที่รับบทความ : 23 กันยายน 2568; วันที่แก้ไขบทความ 29 กันยายน 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 1 ตุลาคม 2568

Received 23 September 2025; Revised 29 September 2025; Accepted 1 October 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 และ 2) แนวทางการพัฒนาให้เป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 เป็นการวิจัยแบบผสม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 130 คน ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากจำนวนประชากรทั้งหมด และผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 30 คน

* ประสงค์ หัสรินทร์, ระวิง เรืองสังข์, ณัชชา อมราภรณ์, อิศยาภรณ์ เทพประสิทธิ์ และ พระครูสมุห์สุทัศน์ ทตตมโน (แสง อินทร์). (2568). แนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 3(5), 522-545.

Prasong Hassarin, Rawing Ruangsanka, Natcha Amaraporn, Itsayaporn Thappasid and Phrakhusamu Suthat Dattamano (Saengin)⁵. (2025). Development Guideline Professional Educational Dministration In The 21st Century Of School Administrators In Loei Province. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(5), 522-545.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

Citation:



เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา คือ การทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัย พบว่า

1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษาเมื่ออาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านพฤติกรรมและภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะ และด้านบทบาทหน้าที่ ตามลำดับ

2) ผลจากการวิจัยแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษาเมื่ออาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในทักษะความสามารถ การติดต่อประสานงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีการสื่อสารมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การกำกับติดตาม การนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเข้ารับการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ยึดหลักถือในเรื่องหลักธรรมเป็นพื้นฐาน มีธรรมาภิบาล จรรยาบรรณวิชาชีพ เรียนรู้พัฒนาตนเอง

คำสำคัญ: การพัฒนา, นักบริหารการศึกษาเมื่ออาชีพ, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research were to study 1) desirable characteristics and guidelines for developing professional education administrators in the 21st century; and 2) guidelines for developing professional education administrators in the 21st century, this was mixed research study Mixed Method Research, the population used in this research were 130 administrators of the Office of Elementary Education Service Area, Loei District 1, the researcher collected data from the total population. The key qualitative data providers were 30 school administrators in Loei Primary Educational Service Area Office 1, the research tools were questionnaires and interview forms. The statistics used in the research

were percentage, mean, standard deviation and content analysis is the analysis of data obtained from interviews with key informants.

Research results

1) The desirable characteristics and guidelines for developing professional education administrators in the 21st century were at the level of a lot when considering each aspect, it was found that every aspect had a high level of opinion, can be sorted in descending order as follows: Behavior and Leadership morality, ethics, skills, and roles, respectively.

2) Results from research on the development of professional education administrators in the 21st century of educational institution administrators in Loei Province, it is an era that has changed rapidly. There is management of information technology in skills and abilities, Communication, innovation, communication technology, learning management skills in the 21st century, supervision and monitoring. Supervision, monitoring and evaluation of performance Educational administrators can freely develop their potential in education administration. and support Promote the development of morality and ethics of executives Adhere to the principles of moral principles as the basis, good governance, professional ethics learn to develop yourself.

Keywords: Development, Professional Education Administrator, 21st Century

บทนำ

ในปัจจุบัน สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจมักถูกใช้เป็นตัวชี้วัดการพัฒนาของแต่ละประเทศ แต่ในความเป็นจริงแล้ว การพัฒนาในทุกด้านต้องอาศัยความรู้และความสามารถของพลเมืองผู้เป็นสมาชิกในสังคมนั้นเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้ ประชากรที่มีความรู้และความสามารถเท่านั้นจึงจะเป็นที่ต้องการของสังคม ในกระบวนการดังกล่าว การศึกษา จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น การศึกษาของทุกประเทศ รวมถึงประเทศไทย จึงต้องได้รับการจัดการให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่สังคมและสาธารณชนยอมรับการเปลี่ยนแปลงของ

สังคมในศตวรรษที่ 21 อย่างรวดเร็วส่งผลกระทบอย่างมากต่อการบริหารและการจัดการขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน การบริหารและการจัดการของทุกองค์การขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย วางแผน ตัดสินใจ สั่งการ และประสานงาน รวมทั้งปรับกลยุทธ์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความเจริญก้าวหน้า (สมพิศ สุขแสน, 2564) สิ่งที่ผู้บริหารในทุกองค์การจะต้องเผชิญ คือ การเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร ภาวะการแข่งขันไร้พรมแดน วิกฤตเศรษฐกิจ และข้อจำกัดด้านทรัพยากร ผู้บริหารจึงต้องมีวิสัยทัศน์ มีพันธกิจต่อการให้บริการสาธารณะ มีความสามารถกระตุ้นให้บุคลากรสื่อสารกับผู้รับบริการด้วยความรู้สึที่ดีต่อกัน และมีทักษะด้านการจัดการเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์สูงสุด ทั้งนี้ ผู้บริหารถือเป็นบุคลากรหลักที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ

สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ทุกประเทศต่างพยายามสร้างกระบวนการพัฒนาภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ สิ่งที่ปรากฏชัดเจนคือ ความพยายามหาวิธีการเพื่อให้ประเทศของตน “มีความเป็นเลิศ” ในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการศึกษา สำหรับการจัดการศึกษาของไทยนั้น มีทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งจัดการเป็นลำดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โดยมีหน่วยปฏิบัติการตั้งแต่สถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษา เขตการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำกับดูแล สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมและมัธยมอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งทำหน้าที่ดูแลองค์ประกอบสำคัญของการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน ผู้เรียน หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทางวิชาการและมีความสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนถือเป็นหน่วยปฏิบัติการด้านการเรียนการสอนที่มีความสำคัญยิ่งต่อการสร้างทุนมนุษย์ในระดับพื้นฐาน ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเติบโตเป็นบุคลากรที่มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติ การจัดการศึกษาจึงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อตอบสนองต่อสังคมที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น องค์ความรู้และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ถูกผลิตขึ้นใหม่หรือนำมาพัฒนาต่อยอดบนฐานของการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ดีขึ้น สังคมโลกในยุคนี้เป็นสังคมที่ไร้ขีดจำกัดด้านข้อมูลข่าวสาร มีการเปลี่ยนผ่านและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่มคนได้อย่างรวดเร็ว อิทธิพลของระบบสื่อสาร

ที่ก้าวหน้า ทั้งระบบดาวเทียม ระบบดิจิทัล และเทคโนโลยีอื่น ๆ ทำให้โลกมีสภาพ “แคบลง” และเกิดการผสมผสานวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วและกลมกลืน (ธงชัย สมบูรณ์, 2564)

ผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในอนาคต โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดตามความสนใจและความถนัด การจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ใฝ่สูง มุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ และพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นผู้นำที่มีสมรรถนะสูง มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ รวมถึงต้องได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจชัดเจน มีทักษะ และสามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์อย่างมีศิลป์ ซึ่งผลของการมีสมรรถนะจะสะท้อนถึงคุณภาพในการปฏิบัติงานและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในระดับองค์กร

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะด้านการจัดการสถานศึกษาและการบริหารตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น วิจารณ์ พานิช (2553) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน 2) ความยืดหยุ่นและการปรับตัว 3) การริเริ่มสร้างสรรค์และความเป็นตัวของตัวเอง 4) ทักษะทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม 5) การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ 6) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ขณะที่วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์ (2556) ได้กล่าวถึงทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ว่ามีอยู่ 3 ประการ ได้แก่ 1) ทักษะชีวิตและการทำงาน 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี 3) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ล้วนเป็นแรงผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัวให้มีคุณสมบัติในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถชักนำ จูงใจ ชี้นำ ใช้อิทธิพลหรืออำนาจที่มีอยู่ในรูปแบบต่างๆ ที่กระตุ้นให้หรือชี้นำให้เพื่อนร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาใฝ่ฝัน เติบโต พร้อมใจ ยินดีในการกระทำ การมีความกระตือรือร้นหรือร่วมดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ผู้บริหารต้องการ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย ว่าท่านผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะศตวรรษที่ 21 มากน้อยเพียงใด มีทัศนะ

แตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ผู้บริหารระดับสูงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งยังเป็นการช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 130 ราย ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากจำนวนประชากรทั้งหมด ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพ คือผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ชนิด คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถาม มี 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ผู้นำยุคใหม่ ทักษะยุคใหม่ บทบาทหน้าที่ และคุณธรรมจริยธรรม โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert มี 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง ระดับการบริหารอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการบริหารอยู่ในระดับ อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ระดับการบริหารอยู่ในระดับ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการบริหารอยู่ในระดับ อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ระดับการบริหารอยู่ในระดับ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

แบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เป็นลักษณะแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) ด้วยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งหัวข้อการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบริหารการศึกษามีอาชีพในศตวรรษที่ 21
2. แนวทางการพัฒนาให้เป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพในศตวรรษที่ 21

ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวพร้อมกับการบันทึกเสียงบทสนทนาและจดบันทึก เพื่อนำมาใช้ถอดความ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม
 - 1) ติดต่อประสานงานไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง
 - 2) ผู้วิจัยติดต่อประสานงานเจ้าหน้าที่วิทยาลัยสงฆ์เลยเพื่อขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เลย เพื่อนำไปยืนยันต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
 - 3) ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลเอง โดยนำแบบสอบถาม จำนวน 130 ชุด ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ต่อไป
 - 4) นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของการกรอกข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละชุด

2. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

1) ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เลย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) จำนวน 30 คน

2) ผู้วิจัยได้ส่งเอกสารถึง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ประกอบด้วย หนังสือขอความร่วมมือ แบบสัมภาษณ์เนื้อหารายละเอียดวิจัย ก่อนหนึ่งอาทิตย์ พร้อมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

3) ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ทำการบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและขออนุญาตบันทึกเทป และถ่ายรูปเพื่อประกอบการสัมภาษณ์

4) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ไปทำการวิเคราะห์และสรุปผลจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในตำแหน่ง โดยการหาจำนวนความถี่และค่าร้อยละ

2) วิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนตามมาตรฐานทั้งโดยภาพรวมหลายด้านและหลายข้อและนำมาเปรียบเทียบเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต(Likert, 1970) และแปลผล ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ ปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In – Depth Interview) และจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended Questionnaire) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีการหลักที่ใช้ ในการวิเคราะห์เป็นวิธีการสร้างข้อสรุป จากการศึกษารูปแบบหรือข้อมูลจำนวนหนึ่ง โดยยึดหลักสาระเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้

2) การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ซึ่งได้จากการทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

3) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) คือ การทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้ค่าสถิติ เช่น ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังต่อไปนี้

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามอีกครั้ง แล้วจะนำข้อมูลถ่ายลงในรหัส (Coding Form) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทำการวิจัยแบบสังคมศาสตร์เพื่อหาสถิติต่าง ๆ ดังนี้ ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) คือ ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\begin{aligned} \text{ค่าเฉลี่ย } (\bar{x}) &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ \text{ช่วงห่างระดับ} &= 0.8 \end{aligned}$$

ดังนั้น แต่ละระดับจะมีช่วงห่าง 0.8 จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้ศึกษาวิจัยสามารถแบ่งระดับการปฏิบัติงานตามค่าเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

1.00 - 1.80	หมายความว่า	มีระดับน้อยที่สุด
1.80 - 2.60	หมายความว่า	มีระดับน้อย

2.61 - 3.40 หมายความว่า มีระดับปานกลาง

3.41 - 4.20 หมายความว่า มีระดับดี

4.21 - 5.00 หมายความว่า มีระดับดีที่สุด

2. สำหรับสถิติในการวิเคราะห์แบบสอบถาม ได้แก่ ค่าสถิติพื้น ได้แก่ค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ตามสูตร ดังนี้

กำหนดให้

$$\text{จำนวนประชากรของชุมชนต่าง ๆ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \times 100$$

3. สถิตีค่าเฉลี่ย (Mean) ของระดับการศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำในจังหวัดเลย แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด ซึ่งการหาค่าเฉลี่ยสามารถทำได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าเฉลี่ย} \quad (\bar{x}) &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

ดังนั้น ช่วงห่างระดับ มีค่าเท่ากับ 0.8

แต่ละระดับจะมีช่วงห่างกัน 0.8 จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้ศึกษาวิจัยสามารถจะแบ่งระดับการปฏิบัติงานตามค่าเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

1.00 - 1.80 หมายความว่า มีระดับน้อยที่สุด

1.80 - 2.60 หมายความว่า มีระดับน้อย

2.61 - 3.40 หมายความว่า มีระดับปานกลาง

3.41 - 4.20 หมายความว่า มีระดับมาก

4.61 - 5.40 หมายความว่า มีระดับมากที่สุด

4. สถิติค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n(\sum fx^2) - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S. D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum fx^2$	หมายถึง	ผลรวมกำลังสอง
	$(\sum fx)^2$	หมายถึง	ผลรวมของข้อมูล
	n	หมายถึง	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

5. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

หาค่าดัชนีความสอดคล้องเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC) ของเครื่องมือวิจัย ทั้ง 2 แบบโดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาข้อความแต่ละข้อความแบบวัดจากผู้นำท้องถิ่น
	N	แทน	จำนวนผู้นำท้องถิ่น

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยความเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพในศตวรรษที่ 21 จากข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 130 คน พบว่า ส่วนมากเป็นเพศชาย อายุ 41-50 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี สังกัดโรงเรียนขนาดที่ 1 (1-120 คน) และมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี ผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาความเป็น

นักบริหารการศึกษามีอาชีพในศตวรรษที่ 21 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านพฤติกรรมและภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะ และด้านบทบาทหน้าที่ ตามลำดับเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อคำถาม พบว่า ด้านพฤติกรรมและภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การวางแผนและออกแบบหลักสูตรพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ความกระตือรือร้น มั่นใจและกล้าหาญ เป็นนักคิดเชิงระบบ มีความสามารถด้านเทคโนโลยี ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และมีความสามารถสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ ด้านทักษะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ มีทักษะความสามารถในการติดต่อประสานงาน มีความสามารถในการนำความคิดที่สร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรม ทักษะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร และมีการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในศตวรรษที่ 21 ตามลำดับ ด้านบทบาทหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ สนับสนุนระบบพี่เลี้ยงและการสอนงาน มีความสามารถในกำกับดูแล นิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน มีบทบาทสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความร่วมมือทางวิชาการ สร้างกลยุทธ์ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และสามารถประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา ตามลำดับ ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ มนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีความรักศรัทธาในวิชาชีพบริหารด้วยพรหมวิหาร 4 มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น บริหารงานโปร่งใส ซื่อสัตย์ ผู้บริหารมีความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงานอย่างเสมอภาค และศรัทธาในวิชาชีพบริหารเอื้อเพื่อแผ้วเผื่อผู้ใต้บังคับบัญชา ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย ผลจากการวิจัยแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย พบว่า

1) ด้านพฤติกรรมและภาวะผู้นำ กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนการพัฒนาพฤติกรรมและภาวะผู้นำของผู้บริหาร รวมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีโอกาสพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างอิสระและไม่ถูกจำกัดด้วยเวลา ควรส่งเสริมให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจพิจารณาและตัดสินใจในการพัฒนาบุคลากรตามความเหมาะสม ผู้บริหารควรประเมินและเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ผู้ที่ต้องการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ควรผ่านประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางมาก่อน เพื่อเพิ่มพูนคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ควรจัดอบรมและสัมมนาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สนับสนุนการเรียนรู้นอกเวลา งาน การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการ (Service Training) การแลกเปลี่ยนความรู้ การศึกษาวิจัย รวมถึงการจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพเพื่อใช้เป็นคู่มือ ควรปรับปรุงกระบวนการคัดเลือกบุคลากรสู่ตำแหน่งผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และกำหนดนโยบายกำหนดคุณลักษณะผู้บริหารให้สอดคล้องกับบริบทในศตวรรษที่ 21

2) ด้านทักษะ ควรกำหนดนโยบายสนับสนุนการพัฒนาทักษะของผู้บริหาร ปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการศึกษาโดยไม่จำกัดเวลา เปิดโอกาสให้เขตพื้นที่การศึกษาตัดสินใจและดำเนินงานพัฒนาบุคลากรได้ตามสภาพจริง ผู้บริหารควรประเมินและเรียนรู้พัฒนาตนเองเพื่อเสริมทักษะให้เหมาะสมกับบทบาทมืออาชีพ นโยบายควรครอบคลุมถึงการใช้ทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีในการบริหารจัดการ รวมถึงสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู อาจมีการจัดอบรม สัมมนา หรือพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อเพิ่มทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารควรเรียนรู้การเปลี่ยนแปลง ยอมรับและสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้มีการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการ ศึกษาด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนความรู้ และจัดทำหลักสูตรเพื่อใช้พัฒนาทักษะผู้บริหารมืออาชีพ ควรจัดกิจกรรมด้านนวัตกรรม วางกลยุทธ์การบริหารให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้บริหารและบุคลากรโดยเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาช่วยเสริมทักษะ

3) ด้านบทบาทหน้าที่ กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายในการสนับสนุนการพัฒนาด้านบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ควรมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาด้านบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร พร้อมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้บริหารพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการศึกษาได้โดยอิสระและเหมาะสมกับเวลาที่มี ควรเปิดโอกาสให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษาตัดสินใจและดำเนินงานได้เองตามความเหมาะสม ผู้บริหารควรประเมินและเรียนรู้บทบาท

หน้าที่ตนเองด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนให้มีลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ควรมีการจัดการเรียนรู้นอกเวลางาน ฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการ (Service Training) ศึกษาด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนความรู้ จัดทำหลักสูตรพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารเพื่อใช้เป็นแนวทาง อ้างอิงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำ Best Practices จากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จมาใช้ ปรับใช้รูปแบบการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงวางแผนพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน ผู้บริหารควรสื่อสารแบบสองทาง เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น นำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงการทำงาน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ ฝึกอบรมตามสมรรถนะที่จำเป็น และมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน

4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนา ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร รวมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนาโดยไม่จำกัดเวลา เปิดโอกาสให้เขตพื้นที่พิจารณาและดำเนินงานตามสภาพจริง ผู้บริหารควรประเมินและพัฒนาตนเองเพื่อให้มีคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างเหมาะสม ควรจัดการอบรม สัมมนา และกำหนดให้ยึดหลักธรรมเป็นพื้นฐาน ใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารงาน มองโลกเชิงบวก ให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีหลักธรรมประจำใจ นำมาปฏิบัติให้เป็นนิสัย ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยนความรู้ ศึกษาวิจัยและจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารมืออาชีพ ใช้เป็นแนวทางพัฒนาบุคลากรภายใน ควรส่งเสริมความยุติธรรมและเสมอภาค ให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรและยึดจรรยาบรรณวิชาชีพตลอดการทำงาน

อภิปรายผล

จากการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และแนวทางการพัฒนาให้เป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ใน 4 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมและภาวะผู้นำ ด้านทักษะ ด้านบทบาทหน้าที่ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งพอสรุปได้ว่าผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหา

น้อยได้ ดังนี้ ด้านพฤติกรรมและภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะ และด้านบทบาทหน้าที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพร ราศี และจิรนาถ ภูริเศวตกำจร (2564) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีคุณลักษณะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านก็อยู่ในระดับมาก เช่นกัน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรม ด้านการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ด้านการมี วิสัยทัศน์ ด้านการสร้างเครือข่ายในชุมชน ด้านความมุ่งมั่นและความพากเพียร และด้านการ สื่อสารพร้อมทั้งการใช้เทคโนโลยี 2) เมื่อเปรียบเทียบกับประสบการณ์การบริหาร วุฒิ การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีความแตกต่างกันในแต่ละด้านดังกล่าว ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้งใน ภาพรวมและในรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ อรวิ แสงทอง และรัตนา กาญจน พันธ์ (2564) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเครือข่ายเขตเมืองปรางกร จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูมีการรับรู้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยจัดลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้าน คุณธรรมและจริยธรรม ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการจูงใจ ด้านการมีส่วน ร่วมกับชุมชน ด้านการสื่อสาร และด้านบุคลิกภาพ 2) ในส่วนของระดับการศึกษาของครู พบว่า โดยรวมแล้วไม่มีความแตกต่างกันในแต่ละด้าน ยกเว้นในด้านคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งครูที่มี การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าครูที่จบระดับปริญญาตรีอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ครูที่มีประสบการณ์สอนแตกต่างกัน ไม่มีความ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องการรับรู้คุณลักษณะของผู้บริหารทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่ แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ จิรนุช วาริรักษ์ และรัตนา กาญจนพันธ์ (2562) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า 1. ครูใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้งในภาพรวมและแต่ละ ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้าน บุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสาร ด้านการมีส่วน

ร่วมกับชุมชน ด้านการจูงใจ และด้านภาวะผู้นำ 2. เมื่อพิจารณาจากระดับการศึกษาของครูพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านวิสัยทัศน์ ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนซึ่งมีขนาดต่างกัน มีการรับรู้ต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้งในภาพรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นในด้านการสื่อสารที่ไม่พบความแตกต่าง

จากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย พบว่า ด้านพฤติกรรมและภาวะผู้นำ พบว่ากระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนการพัฒนาพฤติกรรมและภาวะผู้นำของผู้บริหาร รวมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีโอกาสพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างอิสระและไม่ถูกจำกัดด้วยเวลา ควรส่งเสริมให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจพิจารณาและตัดสินใจในการพัฒนาบุคลากรตามความเหมาะสม ผู้บริหารควรประเมินและเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้มีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ผู้ที่ต้องการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ควรผ่านประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางมาก่อน เพื่อเพิ่มพูนคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ควรจัดอบรมและสัมมนาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สนับสนุนการเรียนรู้นอกเวลางาน การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการ (Service Training) การแลกเปลี่ยนความรู้ การศึกษาวิจัย รวมถึงการจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพเพื่อใช้เป็นคู่มือ ควรปรับปรุงกระบวนการคัดเลือกบุคลากรสู่ตำแหน่งผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และกำหนดนโยบายกำหนดคุณลักษณะผู้บริหารให้สอดคล้องกับบริบทในศตวรรษที่ 21 พบว่า ต้องมีภาวะผู้นำสูงเป็นมืออาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ บุญศิริ (2557) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำกับการเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพ ทุกองค์กรในปัจจุบันต่างต้องการนักบริหารมืออาชีพ เพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกองค์กร ส่งผลให้เกิดระบบฐานความรู้ที่ใช้เพื่อการแข่งขันและการบริหารจัดการร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะของนักบริหารมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีจิตวิญญาณความเป็นนักบริหาร เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ และกล้าเปลี่ยนแปลง บริหารงานโดยอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ มีความรู้ทางการศึกษา ความรู้ด้าน

เทคนิคและกลยุทธ์การบริหาร นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หากผู้บริหารมีศักยภาพที่ดี ย่อมส่งผลต่อคุณภาพและความสำเร็จขององค์กรได้อย่างแท้จริง และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่กล้าคิด กล้าทำ และกล้าเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับ กฤษฎรา ยองโย (2561) ได้ศึกษาเรื่องผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นผู้นำที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรภายในมีบทบาทต่อการกำหนดทิศทาง นโยบาย และนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จต้องมีความพร้อมในด้านคุณลักษณะที่โดดเด่น กล่าวคือมีทักษะทางปัญญาสูง เป็นนักบริหารมืออาชีพ มีจิตเชิงสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดี และเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความคาดหวังสูงที่มุ่งสร้างความสำเร็จของงาน ตลอดจนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมยุคใหม่ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นกลไกเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสมมีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะบทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จสามารถสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

จากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย พบว่า ด้านทักษะ พบว่า ควรมีการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในศตวรรษที่ 21 มีทักษะความสามารถในการติดต่อประสานงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีการสื่อสารมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการนำความคิดที่สร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรม จัดทำ Application ในการเรียนรู้เรื่องการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารต้องรู้จักการเปลี่ยนแปลง ยอมรับและสร้างการเปลี่ยนแปลง การศึกษานอกเวลางาน การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการ (Service Training การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะตนเอง ฝึกอบรมพัฒนาทักษะ มีการพัฒนาทักษะตนเอง กระทรวงเปิดหลักสูตรอบรมทักษะผู้บริหาร ผู้บริหารศึกษาอบรมพัฒนาทักษะนอกเวลาราชการ พัฒนาทักษะตนเอง จัดทำ Application ในการพัฒนาทักษะ ต้องรู้จักการเปลี่ยนแปลง ยอมรับและสร้างการเปลี่ยนแปลง ศึกษาเรียนรู้พัฒนาตนเอง ศึกษาดูงาน เปิดโลกทัศน์ ผู้บริหารต้องพัฒนาศักยภาพทักษะตนเอง การแลกเปลี่ยนความรู้ ศึกษาวิจัยและจัดทำหลักสูตรการพัฒนาทักษะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถาน ศึกษาเพื่อใช้เป็นคู่มือในการพัฒนาผู้บริหารมืออาชีพ ควรกำหนดกิจกรรมที่เป็นนวัตกรรม และกำหนดกลยุทธ์ในการ

บริหารการศึกษาได้อย่างเหมาะสม พัฒนาผู้บริหารให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ โดยจัดหาวิทยากรมาพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษแก่ผู้บริหาร และบุคลากรภายในโรงเรียน พัฒนาทักษะตนเอง พัฒนาทักษะของผู้บริหาร อบรมหลักสูตรการพัฒนาทักษะผู้บริหาร เขตพื้นที่การศึกษาเปิดอบรมการพัฒนาทักษะบุคลากร กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายทักษะของผู้บริหารในทศวรรษที่ 21 และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยนต์ เพาพาน (2559) ศึกษาเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีทั้งความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรม และประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ สามารถแข่งขันและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างทันสมัย และสอดคล้องกับ คณิงนิตย์ กิจวิธิ (2559) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม ด้านความมุ่งมั่นและพากเพียร มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ และด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาต่างกันมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวม รายด้าน และรายข้อไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ข้อ 3 ในด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ คือ มีความสามารถในการนำความคิดที่สร้างสรรค์ไปสู่การสร้างและพัฒนานวัตกรรม และข้อ 4 ในด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี คือ มีความสามารถนำประชาชน/ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับรู้ในการดำเนินงานของโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างกันมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 โดยรวม รายด้าน และรายข้อไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ข้อ 3 ในด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ คือ มีความสามารถในการนำความคิดที่สร้างสรรค์ไปสู่การสร้างและพัฒนา

นวัตกรรม และข้อ 7 ในด้านการมีวิสัยทัศน์ คือ มีผลสำเร็จของงานบริหารสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์ เช่น ได้รับเกียรติบัตรผู้บริหารดีเด่น สถานศึกษาดันแบบ ฯลฯ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย พบว่า ด้านบทบาทหน้าที่ พบว่า ผู้บริหารควรมีความสามารถในกำกับดูแล นิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ควรปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ผู้บริหารเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเข้ารับการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาในการเข้ารับการพัฒนา ควรส่งเสริมให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษาสามารถพิจารณาและตัดสินใจในการดำเนินการพัฒนาบุคลากรได้อย่างอิสระ บริหารต้องประเมินตนเองบทบาทหน้าที่ตนเอง และศึกษาเรียนรู้พัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มีคุณลักษณะเป็นผู้บริหารมืออาชีพ การศึกษานอกเวลางาน มีบทบาทสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความร่วมมือทางวิชาการ สนับสนุนระบบพี่เลี้ยงและการสอนงาน ศึกษาวิจัยและจัดทำหลักสูตรการพัฒนาบทบาทหน้าที่ตามคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นคู่มือในการพัฒนาผู้บริหารมืออาชีพ ส่งเสริมให้นำผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ผู้บริหารมาพัฒนาผู้บริหาร สร้างกลยุทธ์ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนบทบาทหน้าที่ตนเองในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับสภาพชุมชน สามารถติดต่อสื่อสารแบบสองทางโดยสามารถแสดงความคิดเห็นได้กับบุคคลภายนอก ชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียนแล้วยอมรับการวิจารณ์ แล้วนำมาปรับปรุง นำผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ผู้บริหารมาพัฒนาผู้บริหาร กระทรวงกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกับบุคคลภายนอก ผู้บริหารต้องประเมินบทบาทหน้าที่ตนเองและพัฒนาตนเอง เขตพื้นที่การศึกษาเปิดอบรมสัมมนาบทบาทหน้าที่ผู้บริหาร การศึกษาดูงาน การวางแผนพัฒนาตนเอง การพัฒนาโดยใช้การเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรนำแบบอย่างที่ดีจากนักบริหารการศึกษาที่ประสบความสำเร็จมาประยุกต์ใช้ การอบรมสัมมนา การศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาดตนเอง ฝึกอบรมโดยอิงสมรรถนะเป็นฐานในการพัฒนา ศึกษาพัฒนาบทบาทหน้าที่ตนเอง มีหลักการปฏิบัติที่ชัดเจน ผู้บริหารจะต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ และสามารถประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดุลโตเตียว และ นิษฐ์วดี จิรโรจน์ปัญญา (2563) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน

ศตวรรษที่ 21 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 และสร้างรูปแบบของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 รวมถึงประเมินความเหมาะสมของรูปแบบผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะความเป็นผู้นำยุคใหม่ ทักษะยุคใหม่ บทบาทหน้าที่ คุณธรรม จริยธรรม และสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) รูปแบบผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบทั้งหมด 5 องค์ประกอบคือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ และด้านข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีและ 3) ระดับความเหมาะสมของรูปแบบผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ พระครูปริยัติกิจวรวัฒน์ (สุนทร) (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ บทความนี้ต้องการนำเสนอเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพภาวะผู้นำเชิงวิชาการในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมดิจิทัล ให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นผู้นำทางวิชาการในการกำกับดูแล การบูรณาการการเรียนการสอนด้วยการประยุกต์นวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ การเสนอแนวคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับการใช้ห้องเรียน การนำ รูปแบบเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีเลิศ การให้โอกาสแก่บุคลากรทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดจุดมุ่งหมายให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีอาชีพ และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการตั้งใจใฝ่เรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตามหลักกาลยาณมิตรธรรม 7 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

จากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบาย สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ควรปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเข้ารับการพัฒนาได้อย่างอิสระและไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาในการเข้ารับการพัฒนา ควรส่งเสริมให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษาสามารถพิจารณาและตัดสินใจในการดำเนินการพัฒนาบุคลากรได้อย่างอิสระ ผู้บริหารต้องประเมินตนเองและศึกษาเรียนรู้พัฒนา

ตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มีคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นผู้บริหารมืออาชีพ จัดอบรมสัมมนา ควรยึดหลักถือในเรื่องหลักธรรมเป็นพื้นฐาน ยึดระบบคุณธรรมในการบริหารงาน มองโลกในแง่ดี เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว มีจรรยาบรรณวิชาชีพบริหาร มีธรรมะประจำตน นำหลักธรรมมาปฏิบัติจนเป็นอุปนิสัยประจำตัว การศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง การแลกเปลี่ยนความรู้ ศึกษาวิจัยและจัดทำหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถาน ศึกษาเพื่อใช้เป็นคู่มือในการพัฒนาผู้บริหารมืออาชีพ ควรให้ความยุติธรรม และความเสมอภาคกับบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร มีจรรยาบรรณวิชาชีพ เรียนรู้พัฒนาตนเอง อบรมสัมมนาดูงาน นำหลักคุณธรรมมาปรับใช้ เปิดใจรับฟังความคิดเห็นคนรอบข้างนำมาปรับปรุงตนเอง ศึกษาพัฒนาตนเอง ประเมินตนเองแล้วปรับปรุง มีคุณธรรมในการปฏิบัติงาน ฝึกให้ตนเองมีคุณธรรมประจำใจ ศึกษาหลักธรรมนำมาปรับใช้ เป็นคนมีความยุติธรรม พัฒนาตนเองให้เป็นคนมีคุณธรรมดูแบบอย่างที่ดีนำมาใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันทัย ทองสองแก้ว (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียน อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียน อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง และเพื่อเปรียบเทียบความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในเขตอำเภอละอุ่น จังหวัดระนองโดยเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนอำเภอละอุ่นจังหวัดระนอง จำนวน 8 คน และข้าราชการครูในเขตอำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง จำนวน 79 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1. ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียน อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านสังคมและชุมชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดระบบงาน และด้านการพัฒนาตนเองเชิงบริหาร 2. การเปรียบเทียบความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียน อำเภอละอุ่น จังหวัดระนองจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีความเป็นมืออาชีพโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ พิษณุภา ยืนยาว (2560) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในปัจจุบันพบว่าคุณธรรม จริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาลดน้อยลง โดยผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารงานที่ไม่เหมาะสมอีกทั้งครูยังประสบปัญหาการ

ขาดการทำงานเป็นทีม มีเวลาส่วนตัวไม่เพียงพอ และมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากภาระงานสอนมากเกินไปดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาได้แก่ ความซื่อสัตย์และยุติธรรม (X6) การสร้างความร่วมมือในชุมชน (X4) บุคคลแห่งการเรียนรู้และความเป็นพลเมืองดี (X3) ธรรมาภิบาล (X1) การเสริมสร้างพลังอำนาจ (X5) และใฝ่บริการและมีความรับผิดชอบ (X2) ส่งผลต่อคุณลักษณะครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 95.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย ผู้วิจัยสรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านพฤติกรรมและภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะ และด้านบทบาทหน้าที่ ตามลำดับ 2) ผลจากการวิจัยแนวทางการพัฒนาความเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเลย เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในทักษะความสามารถ การติดต่อประสานงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีการสื่อสาร มีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การกำกับติดตาม การนิเทศติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเข้ารับการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการ การศึกษาได้อย่างมีอิสระ พร้อมทั้งสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ยึดหลักถือในเรื่องหลักธรรมเป็นพื้นฐาน มีธรรมาภิบาล จรรยาบรรณวิชาชีพ เรียนรู้พัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ นักบริหารการศึกษามีอาชีพในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา และมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของนักบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อคุณลักษณะของนักบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21
2. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะของนักบริหารการศึกษาในลักษณะอื่น ๆ หรือศึกษาถึงการพัฒนาคุณลักษณะของนักบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในรูปแบบต่าง ๆ
3. ควรศึกษาคุณลักษณะของนักบริหารการศึกษามีอาชีพในศตวรรษที่ 21 จากการรับรู้หรือมุมมองของบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย เช่น ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง

เอกสารอ้างอิง

- กฤษรา ยองใย. (2561). ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. ใน วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กานต์ บุญศิริ. (2557). ภาวะผู้นำกับการเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพ. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- คณินนิตย์ กิจวิธ. (2559). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. ใน วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. ใน วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.

- ธงชัย สมบูรณ์. โลกหลังยุคใหม่ :การศึกษาไทยที่ควรเป็น. เรียกใช้เมื่อ 13 มกราคม 2564 จาก http://www.edu.ru.ac.th/images/edu_pdf/thai_education.
- ธีรณัฐ วาริรักษ์ และรัตนา กาญจนพันธ์. (2563). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร. การประชุมวิชาการระดับชาติ “การศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ครั้งที่ 4” ประจำปี 2563 (ผ่าน Online), 171-181.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์. (2556). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: โอเพ่นเวิลด์
- วิจารณ์ พานิช. (2558). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 1(2).
- รัตนา กาญจนพันธ์. (2564). ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเครือข่ายเมืองปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. Journal of Roi Kaensarn Academi, 6(5), 91-104.
- สมพิศ สุขแสน. การบริหารและการจัดการ : ศตวรรษที่ 21. เรียกใช้เมื่อ 13 มกราคม 2564 จาก <https://www.academia.edu>.
- สิริพร ราศี และจิรนาถ ภูริเศวตกำจร. (2564). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6 สู่ชีวิตวิถีใหม่, หน้า 99-108.
- อดุล โตเขียว และนิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ. (2563). รูปแบบผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8(2), 515-526.
- อโนทัย ทองส่องแก้ว. (2560). ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียน อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. หน้า ก.
- พิชญภา ยืนยาว. คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 17(1), 71-79.